

Антуан де Сент-Екзюпері

МАЛЕНЬКИЙ ПРИНЦ

Ілюстроване видання

Леонові Верту.

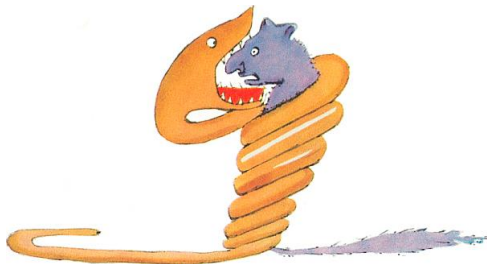
Прошу дітей пробачити мені за те, що я присвятив цю книжку дорослій людині. Скажу на виправдання: ця доросла людина — мій найкращий друг. І ще: він здатен зрозуміти все на світі, навіть дитячі книжки. І, зрештою, він живе у Франції, а там зараз голодно і холодно. І він дуже потребує розради. Якщо і це не може мене виправдати, то я згоден присвятити цю книжку тому хлопчикові, яким був колись мій дорослий приятель. Адже всі дорослі спочатку були дітьми, от тільки мало хто з них про це пам'ятає. Отже, я виправлю присвяту:

Леонові Верту,

коли він був маленьким.

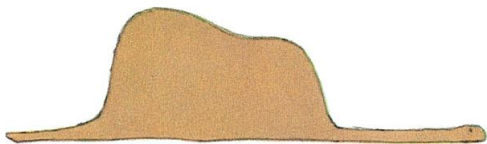

Коли мені було шість років, у книжці під назвою «Правдиві історії», де йшлося про незаймані ліси, я побачив химерний малюнок. На ньому величезна змія-удав ковтала хижого звіра.

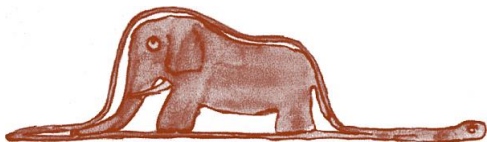
У книжці було написано: «Удав ковтає свою жертву цілою, не жуючи. Після цього він не може й ворухнутися, спить безпробудно півроку, аж поки перетравить їжу».

Я багато думав про життя у джунглях, сповнене пригод, та й собі намалював кольоровим олівцем свій перший малюнок. Це був мій малюнок № 1. Я показав моє творіння дорослим і спитав, чи не лякає він їх.

— Чого б то капелюх лякав? — була відповідь.

А це ж був не капелюх. Це був удав, який проковтнув слона. Тоді я зобразив удава в розрізі, щоб дорослим було зрозуміліше. Їм завжди треба все пояснювати. Це мій малюнок № 2.

Дорослі порадили мені не малювати змії ні зовні, ні зсередини, а краще цікавитися географією, історією, математикою та правописом. Отак і сталося, що в шість років я зрікся блискучої кар'єри художника. Зазнавши невдачі з малюнками № 1 та № 2, я геть зневірився у собі. Дорослі ніколи нічого не можуть збагнути самотужки, а діти втомлюються без перестанку їм все розтлумачувати.

Отже, мені довелося обрати собі інше ремесло, і я вивчився на льотчика. Я облетів майже цілий світ. І географія, по правді сказати, стала мені у пригоді. Я вмів з першого погляду відрізнити Китай від

Аризони. Це дуже корисно, якщо вночі заблукаєш.

За своє життя я зустрічав чимало всяких серйозних людей. Я довго жив серед дорослих. Я бачив їх зовсім близько. І від цього, зізнаюся, не став думати про них краще.

Коли я зустрічав дорослу людину, яка здавався мені розумнішою і кмітливішою за інших, я показував їй свій малюнок № 1 — я його зберіг. Але доросла людина незмінно відповідала мені: «це капелюх», і я вже не говорив з нею ні про полозів, ні про незаймані ліси, ні про зорі. Я пристосовувався до понять світу дорослих. Я говорив з ними про гру в бридж і гольф, про політику і краватки. І дорослі тішилися, що познайомитися з такою розважливою людиною.

II

Так я і жив на самоті, і не було мені з ким поговорити і розрадити душу. Аж ось шість років тому довелося мені зробити вимушену посадку у Сахарі. Щось зламалося в моторі мого літака. Зі мною не було ні механіка, ні пасажирів, і я вирішив, що спробую сам все виправити, хоч це і нелегко.

Мені мав або полагодити мотор, або загинути. Води у мене було ледь на тиждень.

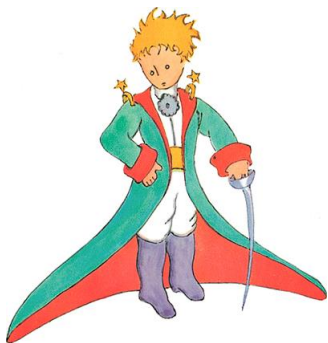
Першого вечора я заснув на піску в пустелі за тисячі миль від житла. Людина, що зазнала лиха і загубилася на плоту посеред океану, і та була менш самотньою. Уявіть моє здивування, коли на світанку мене розбудив чийсь тоненький голосок. Він сказав:

— Будь ласка... Намалюй мені баранця!

— Що?...

— Намалюй мені баранця...

Я схопився, наче наді мною грянув грім. Протер очі. Почав оглядатися навколо. І бачу — стоїть незвичайний малюк і серйозно мене розглядає. Ось найкращий його портрет, який мені пощастило згодом намалювати. Але на моєму малюнку він, звісно, далеко не такий гарний, яким був насправді. Та це не моя провина. Коли мені було шість років, дорослі переконали мене, що художника з мене не вийде, і я нічого не навчився малювати, крім удавів — зовні і зсередини.

Отже, я на все око спостерігав за цим видінням. Не забудьте, я знаходився за тридев'ять земель від людського житла. А тим часом було зовсім не схоже, щоб це хлоп'я заблукало або було до смерті втомлене і налякане, або вмирає від голоду і спраги. З його вигляду аж ніяк не можна було сказати, що це дитина, яка загубилася у безлюдній пустелі, далеко від усякого людського житла. Нарешті до мене повернулася мова, і я запитав:

— Але ж... Що ти тут робиш?

І він знову попросив тихо і дуже серйозно:

— Будь ласка... Намалюй баранця...

Все це було так таємничо і незбагненно, що я не посмів відмовитися.

Хай як безглуздо це виглядало тут, у пустелі, на волосок від смерті, я всеж дістав з кишені аркуш паперу і вічне перо. Але якраз згадав, що вчився здебільшого географії, історії, математики і

правопису, і сказав малюкові (трохи навіть розсердившись), що не вмію малювати. Він відповів:

— Все одно. Намалюй баранця.

Оскільки я ніколи в житті не малював баранів, я відтворив для нього одну з двох картинок, що їх лише і вмів малювати — удава зовні. І дуже здивувався, коли малюк вигукнув:

— Ні, ні! Я не хочу слона в удаві! Удав дуже небезпечний, слон надто великий. А у мене вдома все маленьке. Мені потрібен баранець. Намалюй баранця.

І я намалював.

Він уважно подивився на мій малюнок і сказав:

— Ні! Цей баранець зовсім кволий. Намалюй іншого.

Я намалював.

Мій новий друг м'яко, поблажливо посміхнувся.

— Ти ж сам бачиш, — сказав він, — це не баранець. Це великий баран. У нього роги...

Я знову намалював по-іншому.

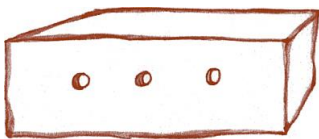
Але і цим малюнком він був незадоволений:

— Цей надто старий. Мені потрібен такий баранець, щоб жив довго.

Тут я втратив терпіння — адже треба було швидше розібрати мотор, і нашкрябав ящика.

І пояснив:

— Ось тобі ящик. А в ньому сидить саме такий баранець, який тобі потрібен.

Але ж яким було моє здивування, коли мій суворий суддя раптом засяяв:

— Ось такого я й хотів! Як гадаєш, чи багато він їсть трави?

— Навіщо тобі?

— Просто у мене вдома всього дуже мало...

— Йому буде достатньо. Я тобі даю зовсім маленького баранця.

— Не такий вже він і маленький... — сказав він, нахиливши голову над малюнком. — Погляньно! Мій баранець заснув...

Так я познайомився з Маленьким принцом.

